

La *RTS* presenta una comunicació a la 5a conferència sobre qualitat de revistes de ciències socials i humanitats

RTS presented a communication at the 5th conference on the quality of magazines of social sciences and humanities

Josep Maria Mesquida González¹

Els dies 7 i 8 de maig d'enguany la ciutat de Múrcia ha estat amfitriona de la cinquena conferència sobre qualitat de revistes de ciències socials i humanitats. És un esdeveniment amb un caràcter acadèmic marcat que persegueix esdevenir un espai d'intercanvi sobre qüestions d'interès per a la comunitat d'editors, redactors i gestors de publicacions científiques amb temàtiques relacionades amb les ciències socials i les humanitats.

Aquesta conferència es fa amb una freqüència anual i està organitzada pel Grupo de Análisis sobre Estrategia y Prospectiva de la Información (ThinkEPI). Com explica la seva pàgina web (ThinkEPI, 2005), és un projecte posat en funcionament l'any 2005 la fita del qual és contribuir a dinamitzar la comunitat de bibliotecaris, documentalistes i experts en informació en llengua

espanyola visibilitzant la tasca que fan aquests professionals davant la societat.

Enguany el programa de la conferència incloïa sis ponències, quinze presentacions orals agrupades temàticament i 18 comunicacions amb format de pòster. Les línies temàtiques giraven al voltant dels criteris de qualitat formal de les publicacions, dels factors i índexs de qualitat, dels processos d'avaluació de continguts i d'altres qüestions rellevants com l'accés obert a continguts i la professionalització de les revistes. La importància de l'esdeveniment rau en la necessitat de tractar les revistes de ciències socials i humanitats, que tal com explica el programa de la conferència *tenen unes característiques específiques que motiven el fet que calgui tractar-les separatament de la resta de revistes científiques* (ThinkEPI, 2015).

La *RTS* hi ha participat amb una co-

Per citar l'article: MESQUIDA, Josep Maria. La *RTS* presenta una comunicació a la 5a conferència sobre qualitat de revistes de ciències socials i humanitats. *Revista de Treball Social*. Col·legi Oficial de Treball Social de Catalunya, agost 2015, n. 205, pàgines 139-142. ISSN 0212-7210.

¹Gradual en Treball Social. jmesquida1@gmail.com

municació amb format de pòster i una presentació oral. Volíem aprofitar aquest esdeveniment per presentar la nostra publicació en un fòrum especialitzat força allunyat temàticament de les jornades, congressos i seminaris en què es mou habitualment la nostra professió. Després de debatre-ho en algunes de les reunions que el comitè de redacció de la *RTS* manté mensualment, vam decidir apuntar-nos-hi i aportar-hi una comunicació que expliqués la revista a partir del seu posicionament en relació amb alguns dilemes que han centrat moltes de les hores dels equips, de l'actual i dels anteriors. Vam creure que una bona manera de mostrar-nos davant d'altres publicacions era explicar com havíem resolt, o no, qüestions que tenien a veure amb la nostra identitat corporativa, amb els nostres objectius i les nostres preocupacions.

Com moltes altres vegades, es va iniciar una conversa d'aquestes que es van desenvolupant a còpia de *Enviar a todos*. Les reunions havien servit per fixar el punt de partida, però calia desenvolupar alguns dels punts que havíem decidit com a centrals. Eren: una descripció lleugera de la trajectòria de la publicació, una reflexió al voltant de la posició de la revista en relació amb el món de les revistes especialitzades, una explicació del procés de digitalització endegat durant els darrers anys i una descripció de la manera en què la *RTS* s'ha pronunciat en aquests temps de malestars i retallades socials.

Pel que fa al primer punt, vam recuperar l'article que la companya Glòria Rubiol va escriure per al número 190 de la revista, publicat al 2010 i dedicat a commemorar els 50 anys d'existència de la publicació.

És un text extens perquè parla d'un període llarg, rigorós perquè tracta amb exactitud moltes dades de tota mena i entranyable perquè parla de la revista amb l'afecte que mostren la major part de les persones que en un moment o altre hem fet alguna cosa a la *RTS*. De la Glòria vam aprofitar la classificació que fa de les diferents etapes de la revista, perquè ens permetia dibuixar una línia de temps, que és un bon recurs gràfic. Molt adient per incloure'l en un pòster. Així, vam parlar de la revista a partir de la seva evolució absolutament relacionada amb els moments històrics que l'han contextualitzat.

A continuació volíem fer visible una de les polèmiques que se'ns ha presentat amb més freqüència. És una mena de debat clàssic que s'activa quan valorem articles, o quan ens preguntem qui són els nostres lectors, o quan volem créixer en qualsevol sentit. La qüestió seria la següent: volem ser un mitjà d'expressió de la professió i també una oportunitat de creixement per als docents i investigadors en treball social? És compatible una cosa amb l'altra?

Ester Raya (2014) classifica les revistes especialitzades en treball social en tres categories: les acadèmiques, les professionals i les divulgatives. La *RTS* que coneixem és una revista professional. El seu antecedent és el butlletí informatiu nascut de l'antiga associació de treballadors socials i s'edita i publica en el context d'una organització col·legial. I arribant aquí no és fàcil oblidar un dilema clàssic en la nostra activitat: cal entendre el treball social com una disciplina acadèmica o com una professió? I com ja va fer Lourdes Gaitan (1990) fa vint-i-cinc anys, l'única possibilitat és acceptar que es tracta d'una dis-

cussió que només ens pot portar a acceptar les dues realitats entenent que no és possible l'una sense l'altra. La *RTS* serveix a la professió perquè és una mitjà que neix amb la vocació de donar veu a les treballadores i treballadors socials en exercici, i precisament per aquest motiu ha d'incloure entre els seus continguts les aportacions que es puguin fer des de l'acadèmia, que és l'espai que permet créixer a partir de la recerca.

És possible que existeixi el risc de perdre algunes contribucions que, a causa d'un entorn acadèmic exigent i competitiu, persegueixin publicar en altres mitjans amb puntuacions més altes pel que fa als índexs d'impacte, és a dir revistes en les quals el que es valora és el nombre de vegades que els articles són referenciats per altres articles. Però això, de moment, sembla que no ens està passant. Quan demanem un article a persones de l'àmbit universitari no tenim massa problemes per aconseguir-lo. I ens continuen arribant articles voluntaris escrits per professors i investigadors del treball social. Potser el capital social, i també l'afectiu, adquirits al llarg de tota la trajectòria de la *RTS* ho expliquen.

A la mateixa conferència vam coincidir amb altres treballadors i treballadores socials. El Consejo General del Trabajo Social, que és l'estructura que representa tots els col·legis de l'Estat, com a organització editora de la revista *Servicios Sociales y Política Social* també hi era representat pel company Enrique Pastor, que va presentar la seva publicació amb el mateix format que nosaltres. I també hi eren les companyes de l'ensenyament de treball social de la Universitat Complutense de Madrid Carla Cubillos i Teresa García, que van oferir una presentació oral excel·lent que, curiosament, plantejava el mateix dilema que nosaltres però a la inversa: com, des d'una publicació acadèmica com és *Cuadernos de Trabajo Social* es pot mantenir l'interès de la professió i evitar esdevenir un mitjà exclusivament orientat a l'àmbit universitari?

Una bona presència del treball social en un entorn en el qual no ens acostumem a fer presents. Queda poquet per a la conferència de l'any 2016, que aquest cop se celebra a Barcelona. Sens dubte serà una altra oportunitat per continuar explorant, coneixent i debatent sobre les publicacions especialitzades en ciències socials.

Bibliografia

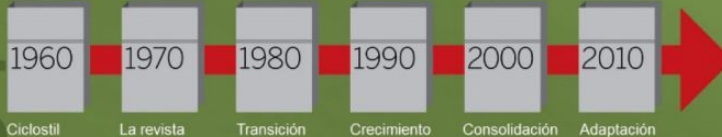
- GAITÁN, L. *El Trabajo Social como disciplina y como profesión en el ámbito interprofesional*, en *Revista de Documentación Social*, núm. 79 (1990). Madrid. Dip. legal: M.4.389-1971.
- RAYA DÍEZ, E. *Pasado, presente y futuro de las revistas de trabajo social*, en *Trabajo social en el siglo XXI: una perspectiva internacional comparada*. 2014. Pàg. 145-156. ISBN 978 84 942579 0 2.
- RUBIOL, G. *50 anys de la revista*, en *Revista de Treball Social*, núm. 190 (2010). Col·legi Oficial de Treball Social de Catalunya. ISSN 0212 7210.
- ThinkEPI. *Presentación del Grupo de Análisis sobre Estrategia y Prospectiva de la Información*. Barcelona: ThinkEPI, 2005. ISSN 1886 6344. Consultat el 15/9/2015 a <http://www.thinkepi.net/presentacion>.
- ThinkEPI. *Programa CRECS 2015*. Barcelona: ThinkEPI, 2015. ISSN 1886 6344. Consultat el 15/9/2015 a <http://thinkepi.net/notas/crecs-2015/programa-crecs-2015.pdf>.

RTS

Dilemas y reflexiones en un momento de crisis: Dando voz a la profesión del trabajo social.

Josep M. Mesquida González, Rosa Garriga Blasco, Carlos Alarcón Zwirnmann, Rosa M. Carrasco Coria, Rosa M. Ferrer Vallis, Pepita Vergara Beltrán, Teresa Aragonés i Viñas

Revista de Treball Social. 55 años

Basada en Rubiol (2010)

- Editada por el colegio profesional de Catalunya.
- 55 años.
- 203 números.
- Pionera como publicación sobre Trabajo Social.
- Referente profesional, formativo (afectivo)

Un dilema clásico en el trabajo social

Disciplina

"Disciplina es un arte, facultad o ciencia, y también una enseñanza. Comprende un conjunto de teorías y procedimientos relativos a un determinado campo del saber."

Profesión (...) es una ocupación de tipo no manual, que exige una competencia en un campo específico, obtenida mediante una (...) prolongada preparación, con cierto grado de institucionalización y reconocimiento social..."

(Sañan, 1990: 100)

Es importante también dejar de dividir nuestro campo entre disciplina y profesión

(Zamamillo, 2011)

- La RTS es una revista técnica y profesional. (Raya, 2014)
- Reproducción dilema clásico profesión/ disciplina
- Intentado superarlo:
  - Existencia de espacio de desarrollo conceptual y de exposición de experiencias
  - Equilibrio de perfiles entre los miembros del equipo de redacción y del consejo asesor

Inicio de un proceso de mejora: la digitalización

"Las publicaciones electrónicas no reemplazan a las tradicionales. Ambas se complementan y muchas veces es posible pensar en enfoques mixtos, es decir, de papel y bits."

(Travieso, 2003)

- Iniciado un proceso de digitalización que ya comporta mejoras en costos, distribución, impacto ambiental y monitorización.

- Mantenimiento de la publicación en papel. Actualmente se publican 600 ejemplares en papel y se envía en formato digital a la totalidad de la colegiatura.

- Actualmente dando los primeros pasos. Todavía pendientes algunas oportunidades de mejora: más allá del pdf, posibilidad de vincular contenidos internos y externos, avanzar en la indexación.

Un compromiso: La profesión en tiempos de crisis

- Posicionamiento activo en contra de las restricciones en ámbito social en coherencia con los valores de la profesión. (Zamamillo, 2011)

- Visibilización de efectos de las políticas de recortes.

- Publicación de artículos y monográfico que incluyen tanto el análisis de la situación como la presentación de nuevas prácticas.

Gaitán, L. (1990). El trabajo social como disciplina y como profesión en el ámbito interprofesional. *Documentación social*, (79), 99-110.
 Raya, E. (2014). Pasado, presente y futuro de las revistas de trabajo social en *Trabajo social en el siglo XXI*. Madrid: Editorial grupo 5.
 Rubiol G. (2010). 50 anys de la revista. *Revista de Treball Social*, (190), 9-92.
 Travieso, M. (2003). Las publicaciones electrónicas: una revolución en el siglo XXI. *Acimed*, 11(2), 1-2.
 Zamamillo, T. (2009). Invitación a un trabajo social reflexivo. In *XI Congreso Estatal de Trabajo Social: Trabajo Social, sentido y sentidos*.